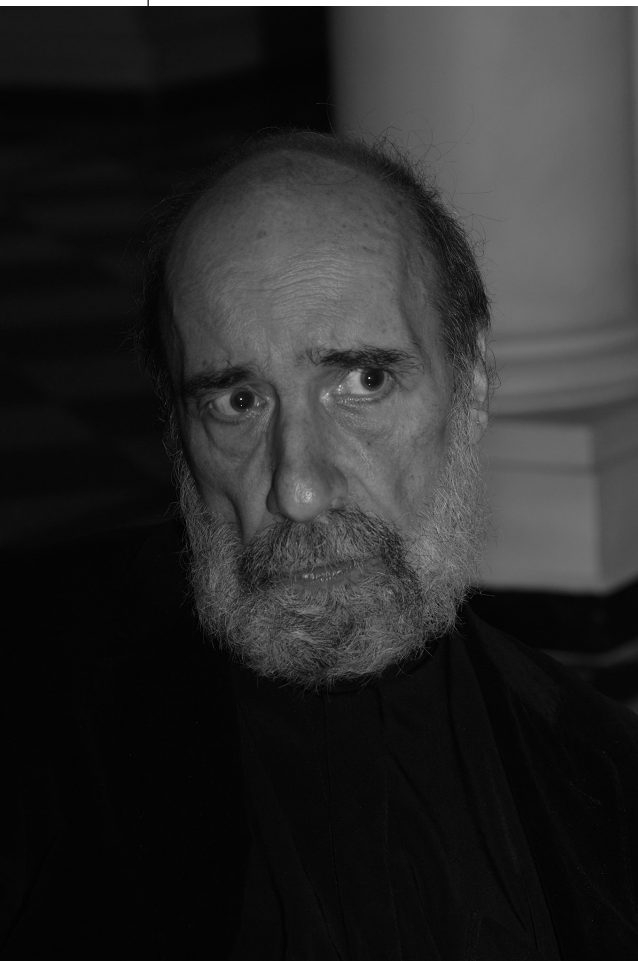

KUTASY MERCÉDESZ

„Orcám a csillagos ég”

Raúl Zurita (1951) chilei költő, a kortárs latin-amerikai irodalom megkerülhetetlen alakja. Gyerekkorában olasz nagymamája folyvást az *Isteni színhátékot* mesélte neki és testvérének, hol eredetiben, hol átíratban, míg végül Zurita kívülről megtanulta az egészet. Későbbi köteteiben is érezhető ennek a hatása, elég, ha a könyvek címére (pl. *Purgatorio*) gondolunk. Írásai a kezdetektől fogva az emberi létezés pokoli mélységeit vizsgálják, úgy egzisztenciális, mind pszichológiai, vagy épp politikai értelemben. 1973-ban az utcáról elvitték és megverték a katonák, ezután otthon, a tükör előtt állva izzó vassal megégette az arcát – egy későbbi interjúban azt mondja, közben a krisztusi mondat járt a fejében, hogy ha arcul ütnek, nyújtsd oda a másik arcodat is –, az égésnyomról készült fotó került később a *Purgatorio* című első kötetének (1979) címlapjára. Zurita munkáiban később is a személyesség egészen szélsőséges példáival találkozhatunk: fényképek, a költő EEG-lelete, pszichiáterének kézzel írott levele mind a költészet alapanyagává válik. És ha a

kis lépték, az egészen személyes dimenzió költői nyersanyag, akkor ugyanígy igaz az ellenkezője is: „Orcám a csillagos ég és Chile bordélyházai”, mondja a költő, majd 1982 nyarán egy Guggenheim-ösztöndíj keretében New York egére írja a *La vida nueva* (Új élet) című versét, melynek fotódokumentációja később *Anteparaíso* (1982) című kötetében is megjelenik – szinte bizonyos, hogy az ugyancsak chilei Roberto Bolaño *Távoli csillag* című kisregényében ez a légi költészeti bemutató ihlette Carlos Wieder pilóta-költő égbé írt verseit. Ugyancsak hatalmas léptékű munka az Atacama sivatagban kőbe véssett, mintegy három kilométeres sor: „Ni pena ni miedo” – se fájdalom, se félelem. A CADA csoport tagjaként konceptuális jellegű performanszokban is részt vett, az elmúlt tíz évben pedig a González y Los Asistentes nevű formációval a költészetet zenével ötvözi: az együttműködés eredménye a *Desiertos de amor* című, 2011-es album. Válogatásom az első (*Purgatorio*) és a legfrissebb (*Zurita*) kötetek anyagából közöl néhány verset.